

פרוטוקול מס' 11

מישיבת ועדת הכנסת

יום ג' י"ג בשבט חש"ל - 20.1.70, שעה 08.30

נ כ ח ז :

חברי הועדה:
מ. ברעם - היושב-ראש
א. אנקוריון
ר. ארזי
מ. ביבי
י. גולן
ז. המר
א. הראל
א. זילברברג
י. ישעיהו
י. נחושטן
מ. נסים
א. עופר
צ. צימרמן
א. רזיאל-נאור
י. רפאל

מוזמנים:
שר המשפטים י.ש. שפירא
מזכיר הכנסת ח. ליאור

מזכירת הועדה: מ. ברפי

רשמה: מ. איזנברג

- סדר-היום:
- א. העברת הצעת חוק לחיקון פקודת הסמכויות בענין הייבוא, הייצוא והמכס (הגנה) (מס' 3) חש"ל-1970 לועדה המתאימה;
 - ב. התפטרות יושב-ראש הועדה ובחירת יושב-ראש;
 - ג. קביעת מספר סגני יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית;
 - ד. דין-וחשבון הועדה לבירור בעיית היחסים המקצועיים בין עורכי-דין שהנם חברי-הכנסת ובין הממשלה ורשויותיה וחברות ממשלתיות.

א. העברת הצעת חוק לתיקון פקודת הסמכויות בענין הייבוא, הייצוא והמכס (הגנה) (מס' 3) חש"ל-1970 לועדה המתאימה

היו"ר מ. ברעם:
ברשותכם, אני פותח את הישיבה.
הסעיף הראשון בסדר-היום - העברת הצעת חוק לתיקון פקודת הסמכויות בענין הייבוא, הייצוא והמכס (הגנה) (מס' 3) חש"ל-1970, לועדה המתאימה.

במכתבו של מזכיר הכנסת, מר ח. ליאור, מהיום, מודיעני מזכיר הכנסת כי אמש החליטה הכנסת, בהסתמך על תקנה 91(א) לתקנון לבקש את ועדת הכנסת לקבוע את הועדה אליה תועבר הצעת החוק.

י. גולן:
אני מציע להעביר הצעת חוק זו לועדת הכספים; הצעת חוק זו ענינה הוא היטל ספציפי; והיטלים הם בתחום סמכותה של ועדת הכספים.

היו"ר מ. ברעם:
אף אני סבור שחוק זה הוא בתחום סמכותה של ועדת הכספים. ועל כן אני מציע להעבירו לועדת הכספים.

י. ישעיהו:
מה היתה ההצעה האלטרנטיבית במליאת הכנסת?

מזכיר הכנסת ח. ליאור: ועדה משותפת של ועדת הכספים וועדת הכלכלה.

א. רוזאל-נאור: איזו ועדה דנה עד היום בחוקים שענינם הוא היטלים?
היו"ר מ. ברעם: ועדת הכספים.

א. רוזאל-נאור: אני מציעה אפוא להעביר הצעת חוק זו לועדת הכספים.

היו"ר מ. ברעם: אני מעמיד להצבעה את ההצעה להעביר הצעת החוק לועדת הכספים.

ה צ ב ע ה

פה-אחד נתקבלה ההצעה להעביר לועדת הכספים הצעת חוק לתיקון פקודת הסמכויות בענין הייבוא, הייצוא והמכס (הגנה) (מס' 3) חש"ל-1970

ב. התפטרות יושב-ראש הועדה ובחירת יושב-ראש

היו"ר מ. ברעם:
חברי ועדה יקרים, אני מודיע לכם בזאת שאני מחפטר מראשות ועדת הכנסת.

אני מודה לכם על האמון שנחתם בי, ועל שיתוף הפעולה שגיליתם.

אני מציע לועדת הכנסת לבחור בחבר-הכנסת ישעיהו לתפקיד יושב-ראש ועדת הכנסת.

צ. צימרמן: אני תומך בהצעה זו.

היו"ר מ. ברעם: אני מעמיד להצבעה את ההצעה לבחור בחבר-הכנסת ישעיהו לתפקיד יושב-ראש ועדת הכנסת.

ה צ ב ע ה

פה-אחד נבחר חבר-הכנסת ישראל ישעיהו לתפקיד יושב-ראש הכנסת

מ. ברעם: חבר הכנסת ישעיהו, אני מברך אותך, ומאחל לך הצלחה בחפידך.

היו"ר י. ישעיהו: תודה רבה על הכבוד ועל האימון שאתם חולקים לי בבחירתכם בי לתפקיד יושב-ראש הועדה.

אני אמנם וותיק בכנסת. אבל משום מה לא זכיתי להיות חבר בוועדת הכנסת אף פעם; כך שאינני רגיל ואינני מנוסה בעבודת ועדת הכנסת. אולם לבי סמוך ובטוח שאתם - שאני מכיר את כולכם אחד אחד - חסייעו לי בניהול עבודת הועדה כתקנה.

צ. צימרמן: אני מברך את יושב-ראש הועדה, חבר הכנסת ישעיהו, ומאחל לו הצלחה בחפידו.

היו"ר י. ישעיהו: תודה.

ג. קביעת מספר סגני יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

היו"ר י. ישעיהו: הסעיף הבא בסדר-היום - בחירת סגני יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית.

מזכיר הכנסת ח. ליאור: סעיף 17(ג) לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב) תשכ"ט-1969 מורה:

"ליושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית יהיו סגנים שיבחרו על ידי הועדה המרכזית מבין חבריה. מספר הסגנים יהיה 4. אולם ועדת הכנסת רשאית להגדיל מספר זה עד 8. 4 הסגנים יהיו מהסיעות הגדולות בכנסת - - - -".

בהתאם לסעיף זה צריכה ועדת הכנסת לקבוע מספר הסגנים ליושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית. לכנסת השמינית.

בוועדת הבחירות לכנסת השביעית היו 8 סגנים, מהם 4 מהמערך, 2 מגח"ל, 1 מהמפד"ל ו-1 מהמפלגה הליברלית העצמאית.

מ. ברעם: אני מציע שהועדה תקבע כי ליושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השמינית יהיו 8 סגנים, מהם 4 למערך 2 לגח"ל, 1 למפד"ל ו-1 לאגודת ישראל, שעל פי מספר הקולות שקבלה בבחירות לכנסת היא הסיעה הגדולה מבין הסיעות שמספר בעלות אותו מספר חברי-כנסת.

היו"ר י. ישעיהו: היש הצעות אחרות?

י. רפאל: מלכתחילה נקבעו 4 סגנים ליושב-ראש ועדה הבחירות המרכזית. והיו נימוקים לכך. עכשו מציעים הכפלה שרירותית של מספר זה. אינני חושב שהדבר רצוי. אני מציע אפוא לדחות את ההחלטה לישיבה הבאה.

היו"ר י. ישעיהו: אם יש בקשה של סיעה לדחות החלטה, אני מקבל אותה.

ח. ליאור: הייתי מבקש שההחלטה תתקבל ביום ג' הבא, כי ביום א' שלאחריו מתכנסת ועדה הבחירות המרכזית לכנסת השמינית לישיבתה הראשונה, ועל סדר-יומה הסעיף - בחירת סגנים ליושב-ראש הועדה.

היו"ר י. ישעיהו: חברי הועדה שמעו את הבקשה. ההחלטה תתקבל בישיבה הבאה.

הוחלט לדחות את ההחלטה בענין קביעת מספר סגני יושב-ראש ועדה הבחירות המרכזית לישיבת הועדה שתתקיים ביום כ' בשבט תש"ל - 27.1.70.

ד. דין וחשבון הועדה לבירור בעיית היחסים המקצועיים בין עורכי-דין שהינם חברי-הכנסת ובין הממשלה ורשויותיה וחברות ממשלתיות

היו"ר י. ישעיהו: הסעיף הבא בסדר-היום - דין וחשבון הועדה לבירור בעיית היחסים המקצועיים בין עורכי-דין שהינם חברי-הכנסת ובין הממשלה ורשויותיה וחברות ממשלתיות.

אני מקווה שקראתם את מסקנות הועדה שמינה שר המשפטים לבירור בעיית היחסים המקצועיים בין עורכי-דין שהינם חברי הכנסת ובין הממשלה ורשויותיה וחברות ממשלתיות.

נשמע מפי כבוד שר המשפטים, אם הוא מאמץ דו"ח הועדה, או מציע שנויים בו.

שר המשפטים י. ש. שפירא: אני מבין שחברי ועדת הכנסת ברובם הגדול לא קראו את הדו"ח, כי אני רואה שהם מעיינים בו עתה.

בכנסת השביעית הגיעו אלי פניות מצדדים שונים, בכנסת ומחוצה לה, להעמיד לדיון שאלת היחסים המקצועיים בין עורכי-דין שהם חברי כנסת ובין הממשלה, ורשויותיה וחברות הממשלתיות. היו כמה חברי כנסת שראו את הענין כענין חמור הסעון טיפול מיידים. היו כמה אישים מחוץ לכנסת שנתבקשו על ידי למלא תפקידים מיעצים וסירבו; הם אמרו: כל עוד קיים המצב הקיים, איננו מוכנים לקבל על עצמנו תפקיד כזה. ראיתי אפוא חובה לעצמי לעשות משהו בענין זה. אין לי סמכות לאסור או להגביל חברי כנסת בעסוקם. חשבתי שהדבר הטוב ביותר הוא להטיל בירור הענין על ועדה שחבריה אין להם נגיעה ישירה לענין, אבל יכולה להיות להם הבנה רבה בדבר. ואמנח מיניתי ועדה, שבראשה עמד מי שהיה יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, מר אונג; וחבריה היו 4 עורכי דין: יושב-ראש לשכת עורכי הדין מר רוטנשטרייך, מזכיר הכבוד של לשכת עורכי-הדין מר גייכמן, מר בן-זאב, מי שהיה היועץ המשפטי לממשלה, ומר א. לוי, שהוא עורך דין בעל וותיק, ואינו זקוק לכך שאשבח אותו או אציג אותו. שמו הולך לפניו.

לוועדה זו היו שני מזכירים בעלי יכולת גדולה. והועדה החלה בעבודתה עם מנוייה. מר רוטנשטרייך יצא לחו"ל ולכן לא לקח חלק בעבודת הועדה. יתר חברי הועדה הגישו דו"ח שנתקבל בוועדה פה אחד.

לא אקרא את הדין-וחשבון. אולם בסעיף 3 של

הדו"ח נאמר:

"הוראות ההסמכה:

א. תפקידי הועדה הוגדרו בכתב המנוי בזו הלשון:
"צד אחד של הבעייה הוא: האם רצוי שעורכי דין
שהנם חברי כנסת ייצגו לקוחות כלפי הממשלה,
רשויות וחברות ממשלתיות?"

צד אחר של הבעייה הוא: האם רצוי שעורי-דין
כאמור ישמשו יועצים משפטיים לרשויות הממשלה
ולחברות ממשלתיות?"

מכאן אתם למדים מה הן השאלות שהציתי שהועדה תברר .

בקשתי את הועדה שתשמע כל העדים שתמצא לנכון. אבל
תשמע בין יתר העדים את כל חברי הכנסת שהנם עורכי-דין, יושבי-ראש ועדות
הכספים, הכנסת והכלכלה של הכנסת. ואכן הם שמעו עדים אלה, פרט ליושב-ראש
ועדת הכלכלה בכנסת הששית, מר אבניאל. אינני יודע מה היתה הסיבה.
היא אינה מפורטת בדו"ח. הועדה שמעה את עורך-דין בר-רב-האי, שאמנם
לא היה חבר הכנסת הששית אבל היה חבר בהרבה כנסות והוא עורך-דין בעל ווחק
רב. כן שמעה הועדה חבר כנסת לשעבר המתעתד להיות עורך-דין - מר לין.

בסיום עבודתה הגיעה הועדה למסקנות הבאות:

(א) אין לשנות מהמצב הקיים. הועדה השאירה את העניין - כך
אני מבין, הדברים כתובים וכל אחד יכול לקרוא אותם - לשיקוליו ולמצפונו
של עורך דין שהוא חבר כנסת.

(ב) הקמת ועדה לאתיקה. מסקנה זו תמצאו בסעיף 12 של דו"ח
הועדה.

לאחר שקראתי דו"ח הועדה, הודעתי שאנהג לפיו.
כיוון שהדו"ח אינו מחייבני לעשות דבר, אנהג על-פיו ולא אעשה שום דבר.
אילו היו ממליצים על הגבלה כלשהי, היתה עומדת לפני השאלה: כיצד מגבילים;
אם על ידי פנייה לועדה מועדות הכנסת לקבוע כללים, או פנייה ללשכת עורכי
הדין שתתקין תקנות הטעונות אישור שר המשפטים; ואם בדרך שלישית הפתוחה
תמיד, לפנות לכנסת ולבקש ממנה לחוקק חוק. אבל כיוון שהמלצת הועדה היתה,
שלא לעשות מאומה. סיכמתי עם עצמי שאנהג לפי זה. והודעתי לראש-הממשלה,
לאחר ששלחתי לה את הדו"ח, שבדעתי לנהוג לפי המלצת הועדה. דובר משרד המשפטים
פירסם את החלטתי זו ברבים. כמובן שהודעתי על כך לכנסת. שלחתי את הדו"ח
לועדת הכנסת. אם ועדת הכנסת סבורה אחרת, והיא רוצה לנקוט בעניין זה יזמה,
אני אהיה האיש האחרון שאעמוד בדרכה.

אם לא מתכן דברי, לפחות מנימת דברי תבינו, שקבלתי
את סיכום הועדה. לא אמרתי שאימצתי אותו; כי יתכן שאני הייתי כותב מסקנות
אחרות. אני לא הייתי חבר הועדה. ואינני בטוח מה הייתי אני עושה.

יש המלצה של הועדה להקים ועדת אתיקה. הנימוקים להמלצה
זו ראויים לתשומת לב. ואם יש גוף בכנסת שצריך לחת דעתו על המלצה זו, הרי
זו ועדת הכנסת.

ר. ארזי: אני קראתי בעניין את הדו"ח של הועדה. ואני מבין שהועדה
לא נתנה תשובה ממשית על אותה שאלה שלמענה הוקמה,
אלא המליצה על הקמת ועדת אתיקה. ובמידה ותקום ועדה כזאת, היא תעסוק לא
רק בסוגייה הנוגעת לעורכי-דין שהם חברי כנסת, אלא גם בסוגיות אחרות.

שר המשפטים י.ש. שפירא: לא כך הבינתי אנוכי. הועדה אומרת במפורש:

אין צורך לעשות ולא כלום. יש להשאיר ענין זה למצפונת של חברי הכנסת שהנם עורכי-דין. אבל החברות בכנסת מעוררת שאלות אחיות. לדוגמה, נניח שיש חבר כנסת שמקצועו הוא אפיית כעכים - ואני משתמש בדוגמה זו כי אני רואה לנגד עיני כעכים - והוא מספק כעכים לכנסת; יתכן מאד שהכעכים שהוא אופה אינם הטובים ביותר או הזולים ביותר.

ר. ארזי: שאלתי היא, האם שר המשפטים יכול להביא דוגמאות משטחים אחרים בהם מעוררות בעיות אחיות?

שר המשפטים י.ש. שפירא: בודאי. אם חבר כנסת הוא בעל מניות או מנהל כללי של חברת מכרות, ושלם קידום פעולותיה זקוקה החברה לערבות הממשלה על הלוואה; ערבויות הממשלה להלוואות מאשרת ועדת הכספים של הכנסת...

היו"ר י. ישעיהו: ונניח שחבר כנסת זה הוא חבר ועדת הכספים.

שר המשפטים י.ש. שפירא: בין אם הוא חבר ועדת הכספים ובין אם חבר כנסת שאיננו חבר ועדת הכספים, ברור לגמרי שהוא בא ומבקש טובת הנאה מהכנסת....

י. רפאל: בחוקף מעמדו.

שר המשפטים י.ש. שפירא: העסק שלו, אפיו הוא כזה שהוא זקוק לעזרתה של הכנסת. ואותו חבר כנסת מנהל עסק זה כך שבמקום לפנות לבנק ולקבל הלוואה תמורת בטחונות של העסק, הוא מבקש ערבות הממשלה. מותר למתחדה שלו לחשוב, שאלמלא היה חבר כנסת, לא היה זוכה לערבות זו.

י. גולן: הטענה אישור ועדת הכספים.

שר המשפטים י.ש. שפירא: גם אם אינה טענה אישור ועדת הכספים.

רבותי, חוק חסינות חברי הכנסת, יש בו הגבלות מצומצמות מאד של חברי הכנסת. החוק בנוי על דוגמאות של חוקים שהיו קיימים כאשר היחסים הכלכליים היו הרבה יותר פשוטים מכפי שהם היום. לדוגמה, מתן קונצסיה לא היה טעון שום אישור. האם ייחוס קטן הוא לקבל קונצסיה על משהו? זה יכול להיות ייחוס גדול יותר מאשר קבלת ערבות הממשלה על הלוואה של מליוני לירות.

יש אנשים החושבים, שכאשר מופיע במשרד ממשלתי עורך דין שהוא חבר כנסת, יש לכך משקל יתר לעומת עורך דין שאינו חבר כנסת. הכל תלוי כמובן באישינותו של חבר הכנסת. יכול להיות עורך דין שאיננו חבר כנסת והשפעתו עצומה. אין מודד לבחינת דברים אלה. עובדה היא שישנם עורכי דין שהינם חברי כנסת ובכלל אינם עוסקים בסוג זה של פרקטיקה. ישנם עורכי דין שעוסקים בו. לכן החליטה הועדה כאשר החליטה. והחליטה פה אחד.

י. רפאל: השאלה היא, האם השר עשה נכון כאשר מינה כחברי הועדה רק עורכי דין?

שר המשפטים י.ש. שפירא: השאלה היא שאלה טובה. אינני יודע אם עשיתי נכון.

א. אנקוריון: מר אונא איננו עורך דין.

שר המשפטים י.ש. שפירא: הוא היה כמעט עורך-דין.

א. רזיאל-נאור: היה לא "סטאג" -

שר המשפטים י.ש. שפירא: היה לו סטאג' עצום. הוא כיהן כ-12 שנה כיושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט; יכול להיות שהיתה זו טעות שמיניתי כחברי הועדה רק עורכי דין. אבל אני סבור ההפך, שחברי כנסת שהם

עוררי דין, יכלו להתרעם מדוע מיניתי חברי ועדה שהם כולם כאילו קונקורנטיס שלנו.

מיניתי חברי הועדה שמיניתי, משני טעמים: האחד - הם יודעים את המטרייה, ואינם צריכים ללמוד אותה; השני - אישיותם ומעמדם הצבורי. אני לא חשדתי בעמדה חד-צדדית שלהם. והראייה, שהם החליטו פה אחד.

היו"ר י.ש. ישעיהו: היש שאלות לחברי הועדה?

א. אנקוריון: כן. כיוון ששר המשפטים אמר שהוא לא אימץ את הדו"ח והבחין בין קבלת הדו"ח ובין אימוצו, הייתי רוצה לדעת כיצד הוא מתייחס להצעה החיובית של הועדה בדבר הקמת ועדת אתיקה.

שר המשפטים נ.ש. שפירא: הדבר תלוי בתפקיד שיטילו על ועדת האתיקה. אם הועדה תתבקש לקבוע כללים שיאומצו בסופו של דבר על ידי הכנסת, ויהיו אוטוריטטיביים, הרי אראה בזה דבר טוב, מועיל ופותר את הבעייה.

אם ועדת האתיקה תהיה מעין "חברה לחיפוש חטאים", אתנגד להקמתה. אינני רוצה ברעדת השגחה, שעל 20 ענינים לא תשגיה ופתאום על ענין ה-21 תתחיל בהשגחה. אם ייקבעו תקנות, שחבר כנסת אינו יכול להיות דירקטור בחברה, תעמוד לפני חבר הכנסת הברירה או להיות חבר כנסת או דירקטור בחברה. אבל בדיעבד לחפש חטאים - זה לא.

היו"ר י.ש. ישעיהו: כיצד אתה מביין הצעה הועדה בענין הקמת ועדת אתיקה, האם זו צריכה להיות מוסד קבע או ועדה לקביעת כללי אתיקה?

שר המשפטים י.ש. שפירא: הדבר אינו ברור. בסעיף 12 של דו"ח הועדה נאמר: "הועדה סבורה כי יש לשאוף ליצירת כללי אתיקה לחברי הכנסת שקיומם יתרום ללא ספק להעלאת קרנה של הכנסת בעיני הצבור. המוסד המתאים ביותר לקביעת עקרונות אלה היא הכנסת עצמה ולא שום גוף אחר מחוצה לה, שכן קביעת כללי התנהגות של חברי הכנסת על ידי מי שאינו חבר הכנסת יהווה פגיעה בריבונות של הכנסת" עם כל הכבוד אינני מקבל זאת.

ועוד נאמר בסעיף זה: "נראה לוועדה כי מוטב שכללים כאלה יווצרו על פי הנסיון המעשי ולאור מקרים קונקרטיים. על כן מציעה הועדה כי הכנסת תקים מחבריה ועדה מצומצמת קבועה לעניני אתיקה של חברי הכנסת." זה בדיוק מה שאינני רוצה.

אני חושב שבסופו של דבר, זה עלול לגרום לעוול, וזה יכול להראות כעוול, כאשר יטענו + ובצדק - "לראובן שתקתם ולשמעון - לא". זו תהיה הפלייה. וזו יכולה להיות הפלייה ללא כל רצון להפלות; אלא משום שלא היה מי שהעלה שאלת ראובן והיה מי שהעלה שאלת שמעון. דבר זה אינו טוב. הוא יעכיר את האווירה, ומוטב לקבוע כללים מראש.

א. זילברברג: הועדה מונתה לבדיקת שאלה קונקרטית. הועדה נתנה תשובה כללית ולא מפורטת לשאלה זו. אך נוסף לכך המליצה על הקמת ועדת אתיקה. האם יש להבין מכאן, שהם ממליצים למסור את פרטי השאלה לוועדת האתיקה?

שר המשפטים י.ש. שפירא: לא. הם לא נתבקשו להמליץ על כך. אבל הם נתנו עצה זו. זו דרכן של ועדות, שהן מתבקשות לבדוק נושא אחד, והן אומרות: בענין זה אין לנו מה לומר, או יש לנו מה לומר, אבל אגב אורחא אבל ממליצים לנהוג כך וכך.

א. אנקוריון: אני מביין ששר המשפטים מאמץ את הרעיון שתוקם ועדה שתקבע כללי אתיקה. אני בעד עיבוד קודקס של אתיקה. אבל כיוון שהדבר עלול לארוך זמן רב, אני שואל: מדוע לא נתייחס בעת ובעונה

אחת לשני הדברים - תקנות וועדת אתיקה שתדון בחלונות שתגענה.

שר המשפטים י.ש. שפירא: מה שמציעה הוועדה, נראה לי שזה עלול להעכיר את האווירה ולא להשיג את המטרה.

אני חושב - וחשבתי כך גם בכנסת הקודמת, אבל אז לא הרשיתי לעצמי להעלות את השאלה, כי לא הייתי חבר כנסת - אני חושב, כחבר כנסת, שחוק חסינות חברי הכנסת טעון עיון מחדש, ועיון רציני. ואני חושב שהשעה כשרה לכך. כאשר הממשלה נשענת על רוב כל כך גדול של חברי כנסת, אין מקום לחשד שמישהו יטיל על מישהו אחר הכבודות כלשהן.

הנה קראנו שבאנגליה קרה דבר מזעזע, שחבר פרלמנט נאשם בריגול. הוא יושב בבית הכלא. לפי חוק החסינות שלנו, דבר כזה הוא בלתי אפשרי.

אני חושב - ותמיד חשבתי - שהעובדה שאין עושים רפורטים לחברי כנסת על עבירות הנועה...

מ. ברעם: עושים.

א. רוזיאל-נאור: עושים ומבטלים.

שר המשפטים י.ש. שפירא: אני חושב שזה אבסורד. אני זוכר, כאשר הייתי חבר כנסת ולא חבר הממשלה, לא הייתי נוהג לומר לשוטר שאני חבר כנסת. אבל פעם נסעה אתי במכונית המנוחה שושנה פרסיץ. ניגש שוטר ורצה לרשום רפורט. המנוחה שושנה פרסיץ אמרה לו: הוא חבר כנסת. פנה אלי השוטר בטענה: למה לא אמרת?

אני חושב שיש כמה דברים בחוק החסינות שהם פשוט מגוחכים. באנגליה שחוק החסינות בה הוא לאין ערוך יותר מצומצם יש בקורת קטלנית בצבור ובקרב חברי הפארלמנט עצמם, גם על מידת חסינות מצומצמת זו.

יכולה להיות מטרה אחת לחסינות - למנוע מהשלטון אפשרות להשתמש באמתלא משפטית או קווזו-משפטית נגד חבר כנסת המתנגד לממשלה, או להפריע לו למלא תפקידו כחבר כנסת. זו המטרה. ועל מטרה זו צריך לשמור מכל משמר. אבל לפי חוק החסינות שלנו, אם חבר כנסת נוסע לישיבת כנסת, וכיוון שאצה לו הדרך הוא נוסע במהירות של 130-150 קמ"ש, והורג אדם בדרך, אי אפשר להסיר ממנו חסינות ואי אפשר להעמידו לדיון; כי בענין זה יש חסינות אבסלוטית. אני חושב את הדבר לאבסורד.

אני מאטער, אבל עובדה היא שאנשים מפרשים חוק חסינות חברי כנסת כחוק המאפשר לחבר כנסת, הנמצא בחוץ-לארץ לומר דברים, שאזרח ישראלי אילו אמר אותם, אפשר היה להעמידו למשפט על משהו הדומה לבגידה במולדת; ואילו חבר כנסת כאשר הוא אומר זאת, זה חלק מתפקידו כחבר כנסת.

אפשר בענין זה להיות קונסרבטיבים ולא לשנות. כי מה אומר הקונסרבטור? חיינו כך עד היום, נמשיך להיות כך. ואני חושב שיש חובה - ואני אומר זאת כחבר כנסת ולא כחבר הממשלה - שיש מקום לתקן חוק החסינות. ואני אומר זאת לא-המלצת הוועדה לקבוע ועדת אתיקה לגבי. כי אם ייקבעו כללי אתיקה, יחייב הדבר תיקון חוק החסינות בו ייאמר שועדת הכנסת יכולה להתקין כללי אתיקה, שהעובר עליהם יועמד לדין הכנסת או משהו אחר. אבל, כמובן, קל יותר לא לעשות מאומה.

היו"ר י. ישעיהו: אני מציע שנרשום לפנינו הערתו של שר המשפטים בדבר הצורך לעיין עיון מחדש בחוק חסינות חברי הכנסת. ונקדיש שיחה מיוחדת לנושא זה. אבל אני מציע שלא נערב נושא זה עם הסוגיה העומדת לפנינו.

צ. צימרמן: אני מקבל הצעת היושב-ראש ולא אתעכב על הערתו של שר המשפטים, לגבי חוק החסינות. דייה לשמחה בשעתה. קודמו של שר המשפטים,

מר דב יוסף, ניסה להעלות נושא זה, והוא עורר התנגדות וסערה בכנסת. אינני חושב שועדת הכנסת, זהו המקום לדיון בנושא זה; כי המדובר הוא בחוק יסוד.

שר המשפטים י. ש. שפירא: חוק חסינות חברי הכנסת איננו חוק יסוד.

צ. צימרמן: אפשר לחלוק על כמה מהדברים שאמר שר המשפטים לגבי חוק החסינות. ואמנם על חלק מהם אני

חולק.

אשר לדו"ח הועדה, הועדה המליצה:
א. על יצירת כללי אתיקה;
ב. הקמת ועדת אתיקה, שתטפל בכלל חברי הכנסת ולא רק בחברי כנסת שהם עורכי דין.

אני מוכרח לומר, כחבר כנסת וכעורך-דין, שהייתי מעדיף אילו הועדה היתה ממליצה על דברים יותר מוגדרים וברורים. אני מודה שהדבר היה קשה, כי הועדה לא רצתה לפגוע בכנסת. התוצאה היא שהועדה לא קבעה שום דבר, והמצב נשאר כפי שהוא. מצב זה אינו משביע רצון. יש חברי כנסת שיש להם בטחון ושיפוט עצמי מספיק להחליט מה הוא בהתאם לכללי האתיקה ומה לא; לעומתם יש חברי כנסת שבגלל חששות והסוסים מפריזים שמא יעברו על כללי האתיקה, ואינם מספלים בעניינים מסויימים ועל ידי כך גורמים לעצמם נזק; הם מגבילים את עצמם מאד.

לכן אני תומך בהצעת הועדה בדבר קביעת כללי אתיקה לחברי כנסת. למעשה ישנם שני מודות בכנסת הממונים על עניינים אלה. והם: - האחד - יושב-ראש הכנסת; והשני - ועדת הכנסת. סמכותו של יושב-ראש הכנסת נקבעה בסעיף 5 לתקנון, בו נאמר בין היתר ש"יושב-ראש הכנסת ישמור על כבודה של הכנסת". אין חולק על כך שכבודה של הכנסת הוא סך-הכל התנהגותם של חברי הכנסת.

ענין חבר הכנסת שדיבר בחוץ-לארץ כפי שלא היה צריך לדבר, נמצא בתחום סמכותה של ועדת הכנסת לפי סעיף 12(א)(1) לתקנון. כי ועדת הכנסת ממונה על חסינות חברי הכנסת ודיון בתלונות על חברי הכנסת.

לכן הייתי מציע שאחד משני מוסדות אלה, או שניהם יחד, או באמצעות ועדה מצומצמת שתיבחר על ידם, יעבדו הצעת כללי אתיקה להתנהגות חברי הכנסת; שיהיה מעין תקנון פנימי להתנהגות חברי כנסת.

לעומת זאת אני מתנגד להצעה בדבר הקמת ועדת אתיקה קבועה; כי כאשר יפורסם שקמה ועדה כזאת, יגיעו תלונות, והדברים עלולים לקבל צורה שלא תהיה לכבודה של הכנסת; מה עוד שהעבר של חברי הכנסת במשך 21 שנות קיומה, אינו מצדיק זאת.

א. הראל: הערותיו של שר המשפטים לגבי חוק חסינות חברי הכנסת, אינן נוגעות לנושא שעומד על סדר-יומנו. ואילו יושב-ראש הועדה אמר שהועדה רושמת לפני הערות אלו. לא הייתי רוצה לומר דעתי, אבל כיוון שנרשמו דברי שר המשפטים, הייתי רוצה שיירשמו דברי יבהקשר להערותיו של שר המשפטים, שעכשיו שיש ממלה רחבה הנשענת על 102 חברי כנסת, יש מקום לתקן חוק חסינות חברי הכנסת. אני חושב שהדבר אינו תואם את הכוונה היסודית של חוק חסינות חברי הכנסת. יכול להיות שיש צורך בתקונים מסויימים בחוק החסינות. אבל יש לעשות זאת במסגרת המתאימה ובדרך מסודרת. ולא אגב אורחה במסגרת הדיון בנושא אחר. הדבר גם איננו בסמכות הועדה.

היו"ר י. ישעיהו: חוק חסינות חברי הכנסת הוא נושא שועדה זו מופקדת עליו.

א. הראל:

אפשר להציע תיקונים אבל לא בהקשר לנושא שלפנינו.

אין לי ספק שהועדה ניסתה כמיטב יכולתה להמנע

מלהכריע בעניין שעמד לפנייה. יש דיעות בצבור על ענינים אלה, ויש דיעות שונות מאלו שהוזכרו בדו"ח הועדה.

אני יכול להעיר הערה אחת - ולא כבעל מקצוע - על דבר שנראה לי שיש בו פגם. עורך דין שהוא חבר כנסת, ומייצג חברות ממשלתיות, כאשר נושאים הנוגעים לחברות שהוא מייצג עומדים לדיון בכנסת, הוא יכול מתוך שיקול דעתו להמנע מליטול חלק בדיון. אבל על פי אותו הגיון הוא יכול - באופן תת-מודע - להמנע מדיונים בנושאים שהוא אינו קשור בהם, והוא עשוי להיות קשור בהם. מכאן שחבר כנסת עשוי להגביל את עצמו, מפני האפשרות שמא בעתיד הוא עשוי להיות קשור או לקוח של חברה ממשלתית. מתוך ציפיה לאפשרות כזאת, הוא עלול להמנע מליטול חלק בדיונים הנוגעים לחברות ממשלתיות.

אף אני סבור שחבר כנסת ידע לנהוג בזהירות ומתוך שיקול דעת נכון. אבל ישנם דברים אובייקטיביים, שהוא עלול להסתכן בהם, אז בכל אופן לפגוע ביכולתו למלא תפקידו כחבר כנסת באופן המלא ביותר.

אינני רוצה ברגע זה לומר אם אני תומך או אינני תומך בכל מסקנות הועדה. לפי דעתי הדבר מצריך דיון ושיקול דעת נוספים. אני מציע שניקח לעצמנו שהות נוספת לעיין בדו"ח הועדה ונקיים את הדיון בעוד מספר שבועות.

א. רזיאל-נאור:

הייתי רוצה להעיר מספר הערות כלליות. לא תמיד לתועלת העניין הוא כאשר מפרידים בין הצגת שאלות ובין דיון והבעת דיעות. למעשה אם חברי הועדה הציגו שאלות לשר המשפטים ושר המשפטים השיב עליהן, למעשה זה היה כבר דיון. גחזרה על דיון לא תמיד טובה היא. לדעתי, עדיף שהשאלות והדיון יכללו במסגרת אחת, ואחר כך תבוא התשובה הכוללת.

אשר לנושא חסינות חברי הכנסת, אף אני סבורה שרק משום ששמענו מפי שר המשפטים כיצד הוא מעריך חוק חסינות חברי הכנסת, אי אפשר לומר שחוק זה עומד לדיון מחודש. אף כי כל דבר חשוב וגלוי לבקורת, אני סבורה שעלינו לזכור שחוק חסינות חברי הכנסת נוצר לא רק כדי למנוע עבירות, אלא גם כדי לאפשר לחברי הכנסת למלא תפקידם. שר המשפטים בודאי מיטיב לדעת שלא בכל אנו משווים עצמנו לעמים אחרים שיש להם מסורת פרלמנטרית. תזכרו איזו אווירה היתה בכנסת הראשונה סביב האופוזיציה. האופוזיציה עכשו היא "אופוזיציה דה-לוקס". לפני 21 שנה כאשר הצבור והכנסת התחנכו על ברכי הרעיון שכל התנגדות לממשלה כמוה כהתנגדות למדינה, וכאשר פצתה האופוזיציה פיה ואמרה דבר נגד הממשלה, מייד שמענו "אתם נגד המדינה" - היה הכרח בחוק חסינות חברי הכנסת על כל סעיפיו שלמעשה היו את"מכשירי העבודה" של חברי הכנסת.

עכשו אפשר לראות את הדברים בפרספקטיבה אחרת.

בסעיף 14 לחוק חסינות חברי הכנסת נאמר במפורש מה שהועדה רוצה: חבר כנסת, שר או סגן שר, אסור לו להשתמש בתואר תפקידו בכל בעייה הכרוכה בעסקו, בעסקו או במקצועו. זאת אומרת שאסור לו לנצל לרעה או לטובה היותו חבר כנסת. ואסור לו לזכות בטובות הנאה עקב חברותו בכנסת.

ועדת אתיקה, שאני מתנגדת להקמתה, מה היא תעשה? תשב ותחפש אנשים שהם נקיי כפים וברי לבב, אשר לא נשאו לשוא נפשם ולא נשבעו למרמה? אנו עוסקים בדברים שאין בהם ממש. מלבד זה ועדת אתיקה תהפוך לגוף המחפש עבירות.

כחברת כנסת נפגעת מכל העניין. נניח שהיה ערעור על התנהגותו של עורך דין שהוא חבר כנסת, על צורת ניהול משרדו או דרך השגתו דברים מסויימים. האם בגלל זה כל חברי הכנסת צריכים להיות נושא לבקורת צבורית? כאשר פורסם הדבר בעתונות, היו אנשים שצלצלו אלי ושאלו: מה קרה בכנסת? היו בטוחים שחבר כנסת זייף או מעל, או עשה דבר נורא אחר שצריך היה להקים ועדת אתיקה, היו שאמרו: למה חברי כנסת חושבים שהם צריכים לחפות על דבר כזה, מדוע אינם אומרים את האמת? דיבורים כאלה, אינם מוסיפים

לכבודה של הכנסת ולכבודם של חברי הכנסת.

לכן אני מתנגדת להקמת ועדת אתיקה.

אשר לקביעת כללי אתיקה, אני סבורה שגם על כך יש מענה בסעיף 14 לחוק חסינות חברי הכנסת.

יש מקום לשקול אם נכון יהיה, מבחינת המבנה הפרלמנטרי, להטיל הגבלות מראש, מי כשר להבחר כחבר כנסת; מי אסור לו להבחר כחבר כנסת משום שהוא בעל מקצוע מסויים. אם נלך בדרך כזאת, אנו עלולים להגיע לאסורים כאלה שמי שהיה עורך דין שלוש שנים לפני שהיה מועמד לכנסת, מותר לו להבחר; ומי שהיה עורך דין שלושה חדשים לפני שהיה מועמד, אסור לו להבחר...

היו"ר י. ישעיהו: אין הצעה מרחיקת לכת כזאת.

א. רזיאל-נאור: חבר כנסת, אם הוא נבחר, חזקה עליו - כל זמן שלא הוכח ההפך - שהוא נקי כפיים, אדם הגון וישר.

לכן, לפי דעתי, כל הדבורים על ועדת אתיקה גרמו רק נזק.

ואשר לכללים להתנהגות מוסרית, אלה הם כללים אלמנטריים המחייבים את כל הבריות וממילא הם מחייבים את חברי הכנסת.

אני חושבת שהועדה הוקמה למטרה מסויימת. היא הגישה דו"ח. לדעתי, זה צריך להיות סיום העניין ותו לא.

א. אנקוריון: אני מצטרף לדעה שאין מקום לחפזון בעניין זה. יש לתת אפשרות לחברי הועדה לעיין עיון נוסף בדו"ח, ולקיים דיון בשלב מאוחר יותר.

היתה לי הזכות להופיע בפני הועדה שמינה שר המשפטים, ובפניה חווייתי דעתי. ודעתי היא שאין מקום להגבלות על עורכי דין שהנם חברי כנסת, שאינן מוטלות על עורכי דין אחרים. כלומר, דין אחר צריך להיות לכולם. כי לדעתי רצויה השתתפותם של עורכי דין בעבודתה של הכנסת. ורצויים עורכי דין בכנסת.

לעומת זאת אני חושב שדרושה נורמה של התנהגות מתאימה לחברי כנסת מכל המקצועות ומכל העסוקים. אנו מצפים לכן והצבור מצפה לכן, שחבר כנסת בהתנהגותו יהיה נקי מכל רבב ומכל חשש וחשד.

לכן אני מקבל את המלצתה של הועדה על שני חלקיה.

תלונות על חברי כנסת, נכללות בסעיף 12(א)(1) לחקנון הכנסת. והן בגדר סמכותה של ועדת הכנסת.

מ. נסים: לא תלונות הבאות מחוץ לכנסת.

א. אנקוריון: זה עניין לפירוש. אבל אפילו לפי הפירוש המצומצם, ועדת הכנסת היא הכתובה לדיונים בתלונות. ומה הן התלונות? תלונות על התנהגות חברי הכנסת. כיוון שועדת הכנסת היא גוף רחב מדי, הבנוי על פי מפתח פוליטי, אני חושב שאנו צריכים להקים ועדה קבועה מצומצמת של 5-7 חברים שתהיה הועדה לאתיקה של חברי הכנסת. אני מביין לרוחו של שר המשפטים שלא היה רוצה שתהיה ועדה שתחטט ותחפש עבירות. אולם אינני חושב שועדה זו תעסוק בחיפוש אחר עבירות.

א. עופר:

אני חושב שהבעייה שבה דנה הועדה שמינה שר המשפטים - בעיית היחסים המקצועיים בין עורכי-דין שהנם חברי הכנסת ובין הממשלה היטויותיה וחברות ממשלתיות- קיימת ועומדת. ולא במלא את תפקידנו אם לא נמצא לה פתרון. שר המשפטים קשר בעייה זו עם בעיית חוק חסינות חברי הכנסת. אני קושר בעייה זו עם בעיית שכר חברי הכנסת. אני אינני מבין את ההגיון בקביעה שחבר כנסת אינו יכול לקבל שכר גוסף על מטכורתו מהכנסת, ואילו חבר כנסת שהוא בעל מקצוע חפשי, יכול לקבל מטכורת נוספת או הכנסות נוספות. אם הכוונה הייתה לאי-תלותו של חבר כנסת, הרי אני סבור שמקבלי השכר בארץ הם יותר עצמאיים מאשר מי שהוא לקוח של מישהו אחר. אני יודע מדוע נעשה הדבר מבחינה הסטורית. אבל אינני בטוח אם היום יש הגיון לכך.

צ. ציטרמן: לגבי הבעייה שהתעוררה, אני סבור שמקצוע עריכת-דין שונה ממקצועות חפשיים אחרים. היו חברי כנסת פרופסורים וסופרים. סופר, כאשר הוא כותב ספר, הוא מקבל שכר סופרים. לעומתו עורך הדין מייצג לקוחות וחברות, וביניהן חברות-ממשלתיות.

צ. ציטרמן: נכון הוא שהבעייה נשלפה פורסם בעתונות קשורה עם עורך דיין. אבל אני יכול להביא דוגמאות שבעייה זו התעוררה גם לגבי בעלי מקצועות חפשיים אחרים.

א. עופר: אני יכול לתאר לעצמי, במקביל שהנו חבר הכנסת, יש לו נגיעה לעניינים הנדוניים בוועדת המשפטים.

צ. ציטרמן: או סורה.

א. עופר: לגבי סרים הבעייה מתעוררת פחות.

אני מקבל הצעת הועדה לגבי קביעת כללים. חשוב שחבר כנסת ידע מה פותר ומה אסור. גידוע שצובר מדינה בכיר צריך לסטור הצהרת-רכוש. בעקבות זאת אני מציע שחבר כנסת יודיע איזה חבחה הוא מייצג.

א. זילברברג: למי יודיע?

א. שפר: אם קובעים כללים, צריך להקבע כלל שחבר כנסת, המייצג חברות, יצהיר על כך. אם ישנם חברי כנסת בעלי עסקים - ואני בעד זה שיהיו חברי כנסת בעלי עסקים, כי הכנסת אינה יכולה להיות מורכבת רק מאנשים שעיסוקם בכנסת, כי הדבר יגביל את מגעם עם הצבור - הם צריכים להצהיר על עסקיהם.

אני חושב שאין מקום להקמת ועדת אתיקה. ועדת האתיקה הטובה ביותר היא נשיאות הכנסת, יושב-ראש הכנסת והסגנים. אם תגיע תלונה על חבר כנסת אחת לכמה שנים, יושב-ראש הכנסת והסגנים יטפלו בה. אבל אם אשמע נימוקים אחרים, יכול להיות שאשנה דעתי.

שר המשפטים י. ש. שפירא: אני חושב שהבעייה הטובה ביותר היא - לא להחליט היום. ולא משום שהטעה מאוחרת, אלא משום שהעניין ראוי לדיון נוסף.

כאשר אני קורא סעיף 5 לחוק חסינות חברי הכנסת, אני חושב שמעייף זה ברובו הפכריע אין לו שום ערך ושום מובן. סעיף זה כולל 5 סעיפי משנה ורק האחרון שבהם הוא סעיף ענשי.

סעיף 14 (ב) אומר:

"מי שהיה חבר הכנסת או שר או סגן ש, אזור לו, לאחר תום כהונתו להנליט בכתב בכל ענין הכרוך בעסקו או במקצועו את העובדה שהיה חבר הכנסת, ש או סגן ש. מה ערכו של סעיף זה כולנו יודעים.

סעיף 14 (ג) אומר:

"מי שהיה שר, אזור לו, שלום שנים לאחר תום כהונתו כשר, להיות חבר בהנהלת חברה או איגוד אחר שקיבלו בזמן כהונתו זכיון מהפדינה."

עד כמה שידוע לי נתנה הפדינה עד היום 3 זכיונות. האחד - זכיון ים הפלח; השני - זכיון הצנור. זה שלישי - זכיון הצנור החדש.

סעיף 14 (ד) אומר:

"מי שהיה סגן ש, אזור לו, שלוש שנים לאחר תום כהונתו כסגן שר, להיות חבר בהנהלת חברה או אגוד אחר שקבלו בזמן כהונתו זכיון מהפדינה באמצעות המשרד שהוא הוא כיהן כסגן שר."

הרעיון המונח ביסודם של סעיפים אלה הוא, שמי שהיה חבר כנסת, שר או סגן שר, אזור להם להנות לתועלתם מהעובדה שיהנו בתפקידים אלה. אבל כאשר עושים את האפליקציה לדברים קונקרטיים, אלה הם דברי הכל. אין דברים כאלה בעולפנו. אם אתה חבר כנסת ובעל חברה, ואתה מקבל הלוואה למרות שמצב החברה אינו טוב, זה דבר רציני מאוד.

נכונה ההערה שהעיר חבר הכנסת עופר. כמה מגוחך הדבר שרוקח המנוח ושר נפטר יבדל לחיים ארוכים, לא יכלו לקבל משכורת פעיריית תל-אביב, כי הם היו חברי כנסת. ואילו חבר כנסת פלוגין שהוא עורך דין מצליח, ואלפוני שהוא בעל מביות בחברתו מקבל דוידנה עצומה, הם כשרים לקבל משכורת.

כלל זה נקבע לפני 21 שנה, כאשר רוב חברי הכנסת היו עובדי ההסתדרות ועובדי הרשויות המקומיות. היום אין לזה אחיזה. אבל גם לגבי כלל זה מתחכמים, ובצדק. אדם אינו מקבל משכורת מהעירייה. הוא מקבל הוצאות ייצוג, ומקבל מכונית עם נהג. אם הוא יושב-ראש הנהלת בנק, הוא אינו מקבל משכורת. הוא מקבל בעד ישיבות שהוא משתתף בהן. והוא מקבל בעד ישיבות סכום העולה על משכורת. האם זה רציני? האם זה שכובד? זה לא רציני ולא שכובד.

לדעתי, אדם שהוא חבר כנסת ועובד במקום אחר ומקבל משכורת, אין בזה פסול יותר מאשר בקבלת דוידנד או הוצאות ייצוג.

צריך אפוא לקבוע כללים של אתיקה, כי ישנם דברים שאינם מתיישבים עם חברה הגונה. אם חבר כנסת שהוא עורך דין נכנס ל משרד ממשלתי ומופיע כשתדלן בשם הקליינט שלו, זה אינו מתיישב עם חברה הגונה ומתוקנת. תהיה ידעתכם אשר תהיה, אני אינני יכול להסכים לזה.

צ. צימרמן: הוא מקבל שכר בעד זה?

שר המשפטים י. ש. שפירא: לא, הוא עושה זאת לשם מצווה?

הבעיה קיימת וחייבים למצוא לה פתרון. וצדקה הועדה שמינית שאמרה, שהכנסת בעצמה תחליט בעבין זה.

אני חושב סעיף 1 לחוק חסינות חברי הכנסת, אינן
לו זכות קיום. אם אתה רוצה למנוע פגיעה בחבר כנסת על נאום שנאם
בכנסת או בוועדה, כל הכבוד. אבל אם חבר כנסת אצה לו הדרך לירושלים,
לישיבת הכנסת, משום שיצא באחור, האם מותר לו להרוג אנשים בדרך,
פבלי שיתן את הדין על כך? אני חושב שזה אבסורד. זו לא צריכה
להיות "פרה קדושה". ואין צורך להפעיל עלי לחץ ולומר ששר המשפטים
הקודם כבר אמר זאת. יש דברים שאמר שר המשפטים הקודם שאני
מסכים להם, ויש דברים שאמר שר המשפטים הקודם שאינני מסכים להם.

צ. ציפרמן: במקרים כאלה הסרנו את החסינות.

שר המשפטים י.ש. שפירא: אינך יכול להסיר את החסינות, ומה שחשוב
יותר - בית המשפט אינו יכול לדון.
כי סעיף 1 פנוסח בצורה אבסולוטית. הכנסת יכולה להסיר את החסינות,
אך לבית המשפט אין אפשרות לדון; כי בסעיף 1 כתוב שאין לדון אותו.

את נשיא בית המשפט, את הרמטכ"ל, אפשר להזמין
למסור עדות. חבר כנסת, שרוצים לגנות עדותו, צריך לעשות זאת
בהסכמת יחידת ראש הכנסת. היש טעם בכך? חבר הכנסת הוא באמת יותר
עסוק מאשר שופט בית המשפט העליון או הרמטכ"ל או אלוף פקוד?
או שנקבע כלל אחד לגבי כל האזרחים בסדינה...

היו"ר י. ישעיהו: כאשר נקבע סעיף זה בחוק החסינות היו נימוקים אחדים.

שר המשפטים י.ש. שפירא: נכון. וידידי המנוח בר-יהודה היה קפדן
מאד בענין זה; הוא חשש שמא יתפסו את
הכנסת בגרירת. עכשו אין מקום לחששות כאלה. כולם יושבים בממשלה.

דבר אחד אני יכול להבטיחכם: אני לא אסול
יזמה ולא אציע לשנות את החוק. אבל אני חושב שיש בו הוראות
אבסורדיות רבות ויש בו חיסורים רבים.

אני חושב שחוק שכר חברי הכנסת הוא אבסורד.
אין לו שום הצדקה. אם חבר כנסת הוא בעל מאפייה, מותר לו
לקבל הכנסות נוספות, ואם הוא פועל אצל בעל המאפייה - אסור
לו לקבל שכר? הדבר אינו מתקבל על דעתי.

אולם כל עוד אני חבר הממשלה לא אסול
יזמה לשנוי החוק. אם לא אהיה חבר הממשלה, ואהיה חבר כנסת מן
השורה, אסול יזמה ואציע שנויים.

א. רוזיאל-גאור: האם סעיף 3(א) לחוק חסינות חברי הכנסת
אינו עונה על תוהוה המועזעת שהביא
שר המשפטים, שחבר כנסת נוסע בפכוניו במהירות מופרזת והורג
אדם? הרי נאמר בסעיף זה:

"חבר הכנסת לא ייעצר אלא אם נתפס בשעה שעשה
מעשה פשע שיש עמו שימוש בכוח או הפרעת השלום או בגידה?"

שר המשפטים י.ש. שפירא: הוא ייעצר, יובא למשטרה ושם ישחררוהו.
כי אי אפשר להעמידו למשפט.

אני חושב שבחברה מודנית בה יש עתונות
חפשיה ובקורת חפשיה וכלי תקשורת המונית - רדיו וטלביזיה -

דעת הקהל המתקדמת מתנגדת לחוקי חסינות קלים ובעיקר לחסינות
אבסולוטית כפי שהיא קיימת אצלנו.

חבר כנסת שיטול יזמה בענין זה - ואני אסתי
שלא אטפל בזה כל עוד אני חבר הטמסלה - תבוא עליו ברכה.

היו"ר י. ישעיהו: לא סקרה הוא שחרגנו מהנחיה ובלשנו לנושא אחר -
חוק חסינות חברי הכנסת; כי יש קשר
בין שני הנושאים. אבל אנו לא נסיים את הדיון, ולא רק לא נסכם אותו.
נשאיר את הדיון פתוח, כפי שהציע חבר הכנסת הראל, לעיון
ולפחשנה. וכעבור מספר שבועות נשוב ונמשיך בדיון, ונדאה אם אנו
מסוגלים לקבל איזה תיקון בסוגייה המיוחדת שהביע לפנינו
שר המשפטים.

א. הראל: אני הצעתי הצעה לגבי, מסקנות הועדה.
אם שר המשפטים רוצה להעלות לדיון שאלת
חוק החסינות, יעלה אותה על סדר-היום של הועדה. אני עומד
על הצעתי להפריד בין שתי הסוגיות,

היו"ר י. ישעיהו: דבריו של שר המשפטים נרשמו בפרוטוקול.
זו היתה כוונת דברי כאשר אמרתי שרשמו
לפנינו דבריו של שר המשפטים. אנחנו לא נערבב שתי הסוגיות.
כאשר התעורר שאלת חוק החסינות באופן קונקרטי, נדון בה.

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 10.35